

سِنڌُو پارتي

درجو ستون

سِنڌِي

پارتيہ سنوڌان

باب - چوٿون الف

بنيادي فرض

قلم 51A

بنيادي فرض : پارت جي هر هڪ ناگرڪ جو فرض آهي ته :

(الف) هو پارت جي سنوڌان کي مڃيندو، ان جي قومي جهنڊي، قومي تراني، آدرشن ۽ سنسٽا جي عزت ڪندو.

(ب) آدرش ويچارن، جن آزاديءَ جي لڙائيءَ لاءِ همٿايو ۽ اُتساه ڦوڪيو، انهن جي سنڀال ۽ پوئواري ڪندو.

(پ) پارت جي ايڪتا، اڪندتا ۽ سمپوريٽا جي رکشا ڪندو.

(پ) ديش جي حفاظت ڪندو ۽ وقت پوڻ تي ديش سيوا ۾ ٽپي پوندو.

(پ) سڀني ماڻهن ۾ هڪ ايڪتا جي پاونا پٽڏا ڪندو، جيڪا ڌرم، پاشا، ڪيترواد جي پيڊپاءِ کان پري هوندي. اهڙيون رسمون جيڪي عورت ذات خلاف هونديون، انهن جو بهشڪار ڪندو.

(ت) پارت جي جامع سنسڪرتي ۽ شاندار ورثي جي حفاظت ڪندو ۽ ملهه سمجهندو.

(ن) قدرتي ماحول جهڙوڪ جهنگل، ڍنڍون، نديون، جهنگلي-زندگي انهن جو بچاءُ ڪندو ۽ سڀني پراڻين لاءِ دردمندي رکندو.

(ت) وڳيانڪ درشتي، انساني ملهه، چاچ جوڳ ۽ سڌاري جي پاونا کي اهميت ڏيندو.

(ث) عام ملڪيت کي سلامت رکندو ۽ هنسا کان پري رهندو.

(ت) شخصي ۽ گڏيل مشغولين جي سڀني ڪيترن ۾ اڳتي وڌڻ جي لڳاتار ڪوشش ڪندو جنهن ملڪ اڳتي وڌندو رهي ۽ ڪاميابيءَ جي اوچاين کي چهي.

(ڪر) ماءُ يا پيءُ يا ڀالڪ آهي ته اهو ضرور ڏسي ته پنهنجي ٻار کي تعليم حاصل ڪرڻ جو موقعو ڏيندو. جنهن جي عمر چهن ۽ چوڏهن سالن وچ ۾ هجي.

چاپو پهريون : ۲۰۱۷ © مهاراشتر راجيه پائيه پُستڪ نرمتي و اپياسڪرم سنشودن منڊل، پڻي-۴۱۱۰۰۴
 مهاراشتر راجيه پائيه پُستڪ نرمتي و اپياسڪرم سنشودن منڊل، وٽ هن ڪتاب جا سڀ حق
 واسطا محفوظ آهن. هن ڪتاب جو ڪوبه ٽڪر ڊائريڪٽر، مهاراشتر راجيه پائيه پُستڪ منڊل
 جي لکيل اجازت کان سواءِ ڪٿي نٿو سگهجي.

سڌاريل چاپو : 2021

سَنڌِي پاشا سَمَتِي ۽
 اَپياس گت سَمَتِي :

ڊاڪٽر ديال ’آشا‘ سپاپتي
 شري آشوك ڪملداس مڪتا ميمبر
 شريمتي ميران مهيش گدواڻي ميمبر
 شري وجيه راجڪمار منڱلاڻي ميمبر
 شري گوورڌن شرما ’گهايل‘ ميمبر
 شريمتي راجيشري جينانند ٽيڪچنداڻي ميمبر
 شريمتي ڪاڄل اَنيل رامچنداڻي ميمبر

سَنِوڄڪ :

شريمتي ڪيتڪي جاني
 (انچارج وشيش اڌڪاري سَنڌي)

سَنِوڄڪ سَهايه :

شريمتي گيتا گڻيش ناڪر
 (ڪاپي راڻيٽر، سَنڌي)

ٽائپ سيٽنگ :

ڪرشنا انٽرپرائيز، ڪئمپ، پوني
 اَنيتا ماکيجا، جانڪي موٽواڻي M:3131773289

چترڪار :

ڪماري سوپنالي وجيه ڪمار اپاڌيه

نرمتي :

شري سچيتانند آڦڙي (مڪيه نرمتي آفيسر)
 شري سنڊپ آجڱانوڪر (نرمتي اڌڪاري)

پرڪاشڪ :

شري وويڪ اُتر گوساوي،
 پائيه پُستڪ نرمتي منڊل،
 پرياديوي، ممبئي - ۲۵.

ڪاغذ :

۷۰ جي . ايس . ايم . ڪريم وو

پرنٽنگ آرڊر :

N/PB/2021-22/Q ty.

چاپيندڙ :

M/s

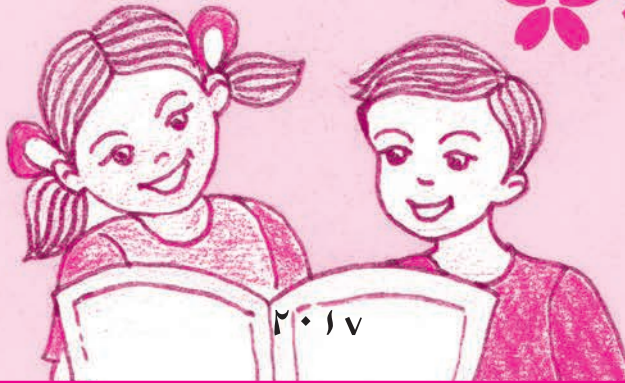
سرڪاري فيصلو نمبر: اڀياس ۲۱۱۶ (پر.ڪر ۱۶ / ۴۳) ايس.ڊي.۴. تاريخ: ۱۶.۴.۲۵ موجب اسٽاپٽ ڪيل
ڪو آڊرينٽينگ ڪاميٽيءَ جي تا. ۱۷.۳.۳ اڄي ميٽنگ ۾ هي درسي ڪتاب طيءَ ڪرڻ لاءِ مختصر منظوري ڏني ويئي.

سندو پارتي

درجو سٽون

سنڌي

مهاراشتر راجيه پائيه پستڪ فرم تي و
اڀياس ڪرم سنشودن منڊل، ڀٽي.

پنهنجي سمارٽ فون ۾ DIKSHA APP ذريعي درسي ڪتاب جي پهرين
صفحي واري Q.R. Code ذريعي Digital درسي ڪتاب ۽ هر هڪ سبق ۾ آيل
Q.R. Code ذريعي ان سبق بابت پڙهڻ / پڙهائڻ لاءِ ڪارائتيون لنڪس
ملنديون.

ڀارت جو سنوڌان

ديباچو

اسين ڀارت جا لوڪ، ڀارت کي هڪ مڪمل طور
خودمختيار سماجواڊي سَرو ڌرم ۽ سر-ڀاؤ وارو
لوڪشاهي گُٺرا جيءَ بڻائڻ لاءِ گنڀيرتا سان فيصلو
ڪري ۽ انهيءَ جي سڀني ناگرڪن کي :

سماجڪ، آرٿڪ ۽ راجنيتڪ نياءَ، ويچار، اظهار،
وشواس، شرڌا ۽ اڀاسنا جي آزاديءَ درجي ۽ موقعي
جي سمانتا؛ خاطريءَ سان حاصل ڪرائڻ ۽ انهن
سڀني ۾ شخصي سؤمان ۽ راشتر جي ايڪتا توڙي
اڪنڊتا جي خاطري ڏيندڙ ڀائپچارو وڌائڻ لاءِ.

اسان جي هن سنوڌان سڀا ۾ اڄ تاريخ چويهين
نومبر، ۱۹۴۹ جي ڏينهن، هن ذريعي هيءُ سنوڌان
سويڪار ڪري، ان کي قانون جي روپ ۾ پاڻ کي
ارڀڻ ڪريون ٿا.

راشتر گيت

جَنَ گَنَ مَنَ اَڌيناڻڪَ جِيَهَ هِي،
پَارَتَ پَاڳِيَهَ وَڌاتا
پَنجابَ، سنڌَ، گُجراتَ، مَراڻا،
دِراوڙَ، اُتڪَلَ، بَنگَ،
وَنڌِيَهَ، هِماچَلَ، يَمُنا، گَنڌا،
اُچِڪَلَ، جَلِ ڌَ تَرَنگَ،
تَوَ شُپَ نامي جاڳِي،
تَوَ شُپَ آشيس ماڳِي،
گاهي تَوَ جِيَهَ - گاڏا،
جَنَ گَنَ - مَنَڱَلِ داڻڪَ جِيَهَ هِي
پارت پَاڳِيَهَ وَڌاتا،
جِيَهَ هِي، جِيَهَ هِي، جِيَهَ هِي،
جِيَهَ جِيَهَ جِيَهَ هِي،

پرڻگيا

’پارت منهنجو ديش آهي. سڀ
پارتواسي منهنجا ڀائر ۽ ڀينر آهن.
مونکي پنهنجي ديش لاءِ پيار آهي ۽
مونکي ان جي شاندار ۽ طرح طرح جي
ورثي تي ڳورو آهي. مان سدائين ان جي
لائق ٿيڻ جو جتن ڪندو رهندس.
مان پنهنجن مٿن مائٽن، اُستادن ۽
سڀني بزرگن جو سمنان ڪندس ۽ هر
ڪنهن سان فضيلت ڀريو ورتاءُ ڪندس.
مان پرڻگيا ٿو ڪريان ته مان
پنهنجي ديش ۽ ديشواسين سان سڄو ٿي
رهندس. انهن جي ڪلياڻ ۽ آسودگيءَ
۾ ئي منهنجو سک سمايل آهي.’

پرستونا

پيارا شاگرد دوستو

توهان سڀني جو درجي ستين ۾ سواگت آهي. هن کان اڳه واري درجي ۾ به توهان سنڌو پارتي ڪتاب پڙهيو آهي. درجي ستين جو هي درسي ڪتاب اوهانجي هٿن ۾ ڏيندي اسان کي بيحد خوشي ٿي رهي آهي.

دوستو سنڌي ٻولي سڀني نموني ڳالهائڻ ٻولهائڻ اچڻ لاءِ اوهانجو لفظن جو خزانو چڱو هجي. ان لاءِ هن درسي ڪتاب جون آکاڻيون، گفتگو، سبق - ڪوتائون گيت پڙهي نوان نوان لفظ، اصطلاح، چوڻيون سکڻ لاءِ ملنديون. اسان کي ائين ٿو لڳي ته هي ڪتاب پڙهي توهانجو مائٽر پاشا لاءِ پيار وڌي.

توهان کي وڻي ان لاءِ درسي ڪتاب ۾ لفظن جي راند، ڳجهارت، ماڻ ۾ پڙهو. پاڻ ڪريان. پاڻ سڪان، چتر ڇاپيو، ٻڌايو، جملا بدلائي لکو. اهڙي نموني جو انيڪ مشغوليون ڏنيون آهن. ساڳي نموني وياڪرڻ جا الڳ الڳ روپ سڀني نموني ڏنا ويا آهن. ان کان سواءِ نئين نموني جي بدلاڻ ڳالهائڻ ۽ لکڻ جو موقعو مليل آهي. توهان کي موبائيل، ڪامپيوٽر سڌائڻ سان واپرائڻ اچي ٿو. هن ٽيڪنيڪ جو اڀياس ۾ اڀيو ٿو. ان نظريي سان ڪجهه مشغوليون ڏنل آهي سنڌي پاشا سکڻ وقت ان مان ڪجهه سکڻ. سماجڪ مسئلا سمجهڻ ۽ اُهي حل ڪرڻ لاءِ اُن تڻ هجي. اهو به اهميت وارو آهي. ان نظريي سان درسي ڪتاب ۾ آيل سبق، مشغولي ۽ اڀياس جو ويچار ڪريو.

هي درسي ڪتاب توهان کي وڻيو ڇا، اهو اسان کي ٻڌائيندا. توهان سڀني کي شپ ڪمائون.

(ڊاڪٽر سُنيل مَگر)

سنڃالڪ

پڻي:

مهاراشتر راجيه پائيه پُستڪ نرمي وَ
آپياسڪرم سنشودن منڊل، پڻي.

تاريخ ۲۸ مارچ ۲۰۱۷، ڇپڻي ڇنڊ

پارٽيه سوريه: ۷ ڇپڻ ۱۹۳۹

درجو ستون سنڌي

علمي حاصلات	سکڻ سيکارڻ جي پرکريا
سکندڙ: ● 07.LQ.01 گهر، پسگردائيءَ سماج ۽ ڪلاس ۽ غيرروايتي ۽ روايتي نموني الڳ الڳ وڃڻ جي فتنو، بحث مباحثي ۾ پنهنجا ويچار پختائيءَ سان رکيو. ● 07.LQ.02 گيت، بيت، گروپ گيت لاءِ نال ۽ سر ۾ ڳائي ٿو. پنهنجي ڪلپنا سان ڪنهن وشبه تي ڪويتا، مضمون خط، آکاڻي پنهنجن لفظن ۾ لکي ٿو. ● 07.LQ.03 سمجهي ان سان پنهنجا آزمودا، ويچار پنهنجن لفظن ۾ ٻڌائي ٿو. ● 07.LQ.04 درسي ڪتاب يا ٻيا ساهتيه جا ڪتاب، اخبارون پڙهڻ وقت ايندڙ نون لفظن / ڏکين لفظن کي سمجهڻ لاءِ ڊڪشنريءَ جون استعمال ڪري ٿو. اهي نوان لفظ پنهنجي روزمره جي ڳالهائين ۾ حالتن موجب نهڪندڙ نموني ڪتب آڻي ٿو. ● 07.LQ.05 الڳ الڳ مشغولين، چٽاڀيٽين جهڙوڪ پاشا جي راندين، گيت، بيت ٻڌائڻ، گفتو، ناڪن، مضمون لکڻ، تقريرون وغيره ۾ چاهه سان بهرو وٺي ٿو. ● 07.LQ.06 الڳ الڳ ليکڪن ۾ پاشا جون چوڻيون ۽ اصطلاح سمجهي ڪم آڻي ٻوليءَ جي سونهن وڌائي ٿو. ● 07.LQ.07 سماج ۾ گهٽجندڙ، ٿيندڙ واقعن، قصن مسئلن کان واقف رهيو ۽ ان لاءِ پنهنجا راي ڏئي ٿو. ● 07.LQ.8 الڳ الڳ پاشائن کي سمجهي ٿو ۽ ان جو واڌارو ٿئي ٿو. ● 07.LQ.9 ڏنل مذڪور تي سوال پڇي سگهن ٿا ۽ سوالن جا جواب ڏئي سگهن ٿا. ● 07.LQ.10 ڏنل / اُڻ سڃاتل مذڪور صڪيح لفظي، صڪيح رفتار ۽ صڪيح اُچار سان بيھڪن جي نشانين موجب پڙهن ٿا. ● 07.LQ.11 انٽرنيٽ / يوٽيوب ذريعي ڪنهن به وشبه تي ڄاڻ حاصل ڪري سگهي ٿو.	● سکندڙن کي ٻن يا گروپس / اڪيلي ۾ وجهه ڏنا وڃن ۽ همٿايو ته... ● گهر، پسگردائيءَ ۾ آزمودو آيل، ڏنل گهٽتائين، قصن بابت ڪلاس ۾ بحث مباحثو ڪرائي. پنهنجا ويچار ٻڌائڻ جو موقعو ڏيو. ● اخبارون، مخزن، ۽ ٻيا ساهتيه جا ڪتاب پڙهڻ لاءِ اُتساهه ڄاڻايو، ۽ پڙهيل ڳالهين جهڙوڪ راندين، ميلن ۽ منورنجن، وڳيان بابت ٻڌائڻ لاءِ همٿايو. ● گيت بيت سُر تال سان ٻڌائڻ لاءِ پاڻ ڳائي يا سي. ٻي دواران ٻڌڻ جو موقعو ميسر ڪري ڏيو ۽ کين ڪو وشبه ڏيئي ننڍا گيت، ڪويتائون پنهنجي ڪلپنا سان ٺاهي ٻڌائڻ لاءِ چيو. ● ناٽڪ ۾ الڳ الڳ ڪردار ڏيئي اداڪاري ڪري ناٽڪ پيش ڪرڻ جو موقعو ڏيو. ● ڪو وشبه ڏيئي ان تي خط، ننڍا مضمون آکاڻي، پنهنجا ويچار ٻڌائڻ يا لکڻ لاءِ ڏيو. ● ڪنهن ڳالهه جي شروعات ڪري، يا ڪي ڪردار ڏيئي آکاڻي، قصو، گهٽنا، گفتو لکڻ لاءِ ڏيو. ● ٻڌل، پڙهيل لفظن کي سمجهڻ لاءِ ڊڪشنريءَ جو اُپيوي ڪرڻ لاءِ همٿايو. اهي لفظ روزمره جي ڳالهائين ۾ نهڪندڙ نموني ڪتب آڻين اهڙا عمدا مثال ڏيو. ● پاشا جي ليکڪن کي وڌيڪ عمدو ٻڌائڻ لاءِ اصطلاح، چوڻيون ڪم آڻڻ لاءِ سڃايو. ● پاشا جي الڳ الڳ جيئڻ صفت، اسر، ضمير، فعل، حرف جر، حرف جملو، ساڳي معنيٰ وارا لفظ، هر آوازي لفظ وغيره سمجهائي اُپيوي ڪرڻ لاءِ عمدا مثال ڏيو. ● اهڙا قصا ۽ ڪهاڻيون، آکاڻيون پڙهڻ لاءِ همٿايو يا ٻڌايو جنهن سان ديش پريس جي پاونا، فرض، وڏن سان فصيلت پريو ورتاءُ، انتظام، ۽ الڳ الڳ پاوانن کي سمجهڻ وغيره جهڙا ملهه وڌي سگهن. ● ڪلاس ۾ درسي ڪتاب يا ٻين ڪن ڪتابن مان ڪو مذڪور صڪيح رفتار سان، سمجهي ڪري پڙهڻ جو موقعو ڏيو. ● انٽرنيٽ / يوٽيوب ذريعي ڄاڻ حاصل ڪرڻ جو موقعو ميسر ڪري ڏيو.

فهرست

نمبر	سبق جو نالو	ليکڪ جو نالو	صفح
۱.	پرارتنا (بيت)	گورڌن شرما ”گهايل“	1
۲.	ماحول	ڊا. شيام بنيجا ’بيقرار‘	3
۳.	سڄو شراڌ	---	7
۴.	گلزار ڪريون (بيت)	هوتو سندو پياسي	10
۵.	ساڌو واسواڻي	ڊا. ڪنيالال ليکواڻي	14
۶.	ويڙ جوڻ (بيت)	موتيرام هيراننداڻي ’موتي‘	17
۷.	درخواست	---	20
۸.	کاغذ جي ڪهاڻي	----	22
۹.	پڪي (بيت)	ڊا. ديال آشا	26
۱۰.	سُنيتا جي سياڻپ	پوجا خانچنداڻي	29
۱۱.	وَلَقَدْ نَعْلَمُ ۽ ٻيلا	ديپچندر تلوڪچند ٻيلاڻي	33